A BÍRÓSÁG VÉGZÉSE (második tanács)

2004. szeptember 23. *

A C-435/02. és C-103/03. sz. egyesített ügyekben,

az EK 234. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelmek tárgyában, amelyeket a Landgericht Essen (Németország) a Bírósághoz 2002. december 2-án érkezett 2002. november 25-i és a Landgericht Hagen (Németország) a Bírósághoz 2003. március 5-én érkezett 2003. február 11-i határozatával terjesztett elő az előtte

az **Axel Springer AG**

és

a **Zeitungsverlag Niederrhein GmbH & Co. Essen KG** (C-435/02.),

valamint

az **Axel Springer AG**

és

Hans-Jürgen Weske (C-103/03.)

* Az eljárás nyelve: német.

között folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (második tanács),

tagjai: C. W. A. Timmermans (előadó), tanácselnök, J.-P. Puissochet, R. Schintgen, F. Macken és N. Colneric bírák,

főtanácsnok: F. G. Jacobs,
hivatalvezető: R. Grass,

a kérdést előterjesztő bíróság értesítését követően, miszerint a Bíróság – eljárási szabályzata 104. cikke 3. §-ának megfelelően – indokolt végzéssel kíván határozni,

a Bíróság alapokmányának 23. cikkében meghatározott érdekeltek arra történt felhívását követően, hogy terjesszék elő az e tárgyra vonatkozó esetleges észrevételeiket,

a főtanácsnok meghallgatását követően,

meghozta a következő

Végzést

1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelmek az éves beszámolóról szóló 78/660/EGK irányelvnek és az összevont (konszolidált) éves beszámolóról szóló 83/349/EGK irányelvnek az alkalmazási kör tekintetében történő módosításáról szóló 1990. november 8-i 90/605/EGK tanácsi irányelv (HL L 317., 60. o.; magyar nyelvű különkiadás 17. fejezet, 1. kötet, 110. o.) érvényességére vonatkoznak.

2 Ezeket a kérelmeket az Axel Springer AG-nak (a továbbiakban: Springer) egyrészről a Zeitungsverlag Niederrhein GmbH & Co. Essen KG (a továbbiakban: Zeitungsverlag) ellen folyamatban lévő eljárásban (C-435/02. sz. ügy), másrészt H. J. Weske, a Radio Ennepe-Ruhr-Kreis mbH & Co. KG (a továbbiakban: Radio Ennepe) igazgatója ellen folyamatban lévő eljárásban (C-103/03. sz. ügy) nyújtották be a Springer azon kérelme kapcsán, hogy betekinthessen a Zeitungsverlag és a Radio Ennepe éves beszámolójába.

Jogi háttér

A közösségi szabályozás

3 Az EK-Szerződés 54. cikk (3) bekezdésének g) pontja alapján [jelenleg, módosítást követően EK 44. cikk, (2) bekezdés], az Európai Unió Tanácsa és az Európai Közösségek Bizottsága a letelepedés szabadságára vonatkozó korlátozások eltörlését segíti elő oly módon, hogy a szükséges mértékben összehangolja azokat a biztosítékokat, amelyeket a tagállamok az EK-Szerződés 58. cikkének (2) bekezdése [jelenleg, módosítást követően EK 48. cikk, (2) bekezdés] szerinti társaságoktól a tagok, valamint harmadik személyek érdekeinek védelme céljából megkövetelnek, annak érdekében, hogy az ilyen biztosítékokat egyenértékűvé tegyék.

4 A 90/605 irányelv célja különösen az EK-Szerződés 54. cikke (3) bekezdésének g) pontja alapján 1978. július 25-én elfogadott, a Szerződés 54. cikke (3) bekezdésének g) pontja alapján meghatározott jogi formájú társaságok éves beszámolójáról szóló 78/660/EGK. negyedik tanácsi irányelv (HL L 222., 11. o.; magyar nyelvű különkiadás 17. fejezet, 1. kötet, 21. o, a továbbiakban: negyedik társasági irányelv) módosítása.

5 A negyedik társasági irányelv a tőkeegyesítő társaságok éves beszámolójára vonatkozó nemzeti rendelkezések összehangolását szabályozza. Németország tekintetében az irányelv a következő társasági formákra alkalmazandó: Aktiengesellschaft (részvénytársaság), a Kommanditgesellschaft auf Aktien (betéti részvénytársaság) és a Gesellschaft mit beschränkter Haftung (korlátolt felelősségű társaság).

6 A 90/605 irányelv 1. és 2. cikke a negyedik társasági irányelv által meghatározott összehangoló intézkedéseket kiterjeszti bizonyos személyegyesítő társaságokra is, így Németország tekintetében a Kommanditgesellschaftra (betéti társaság), olyan esetben, amikor az ilyen társaság összes korlátlanul felelős tagja azon vagyonegyesítő társasági forma egyikének felel meg, amelyet a jelen végzés előző pontja felsorol.

7 A 90/605 irányelv tehát a negyedik irányelv által szabályozott összehangoló intézkedések hatályát Németország tekintetében azon betéti társaságokra is kiterjeszti, amelyeknek az összes korlátlanul felelős tagja korlátolt felelősségű társaság formájában működik (a továbbiakban: GmbH & Co. KG).

8 Erre a társasági formára tehát az EK-Szerződés 54. cikke (3) bekezdésének g) pontja alapján az összevont (konszolidált) beszámolóról szóló 1983. június 13-i, 83/349/EGK hetedik tanácsi irányelv (HL L 193., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 17. fejezet, 1. kötet, 58. o.) 38. cikkének (3) bekezdése által módosított negyedik társasági irányelv 47. cikkének (1) bekezdése alkalmazandó, amely a következőképpen rendelkezik:

„A rendszeresen jóváhagyott éves beszámolót valamint az üzleti jelentést, illetve a könyvelés ellenőrzésével megbízott személy beszámolóját a 68/151/EGK irányelv 3. cikkének megfelelően az egyes tagállamok nemzeti szabályozása által előírt módon közzé kell tenni.

Mindemellett az egyes tagállamok szabályozása lehetővé teheti, hogy az üzleti jelentés ne legyen a fent szabályozott közzététel tárgya. Ebben az esetben az üzleti jelentésnek a társaság érintett tagállamban található székhelyén kell a nyilvánosság rendelkezésére állnia. Kérelemre lehetővé kell tenni bármilyen ilyen jelentésről vagy annak egy részéről másolat készítését. A másolat ára nem haladhatja meg annak eljárási költségét."

9 Az egész Közösségre kiterjedő egységes biztosítékok kialakítása érdekében a tagállamok által a társasági tagok és harmadik személyek érdekei védelmében a Szerződés 58. cikkének (2) bekezdése szerinti társaságoknak előírt biztosítékok összehangolásáról szóló, 1968. március 9-i, 68/151/EGK irányelv (HL L 65., 8. o.; magyar nyelvű különkiadás 17. fejezet, 1. kötet, 3. o.; a továbbiakban: első társasági irányelv) 3. cikkének (1)—(3) bekezdése értelmében:

„(1) Minden tagállam központi cégnyilvántartásában vagy kereskedelmi nyilvántartásában külön aktát kell nyitni valamennyi ott nyilvántartásba vett társaság számára.

(2) A 2. cikk szerint szolgáltatott valamennyi okiratot és adatot ebben az aktában kell nyilvántartani, illetve a nyilvántartásba be kell jegyezni; a nyilvántartásban szereplő bejegyzések tárgyának minden esetben meg kell jelennie az aktában.

(3) A 2. cikkben említett okiratok vagy adatok egészének, vagy azok kivonatának másolatát írásban beadott kérelemre hozzáférhetővé kell tenni az eljárási költséget meg nem haladó díj befizetése ellenében.

[...]"

10 Az első társasági irányelv 2. cikke (1) bekezdésének f) pontja a következőképpen rendelkezik:

„A tagállamoknak meg kell hozniuk a szükséges intézkedéseket a társaságok kötelező adatszolgáltatásának biztosításához, legalább a következő okiratokra és adatokra vonatkozóan:

[...]

f) minden üzleti évre vonatkozó mérleg és eredménykimutatás [...]"

A nemzeti szabályozás

11 A Bíróság a Bizottság kontra Németország ügyben (C-272/97. sz. ügy, EBHT 1999., I-2175. o.) 1999. április 22-én hozott ítéletében megállapította, hogy Németország nem ültette át a 90/605 irányelvet a német jogrendszerbe az erre előírt határidőn belül.

12 A német jogi szabályozást, azon belül is a Handelsgesetzbuchot (német kereskedelmi törvénykönyv, a továbbiakban: HGB), azóta módosították annak érdekében, hogy a negyedik társasági irányelv által előírt összehangoló intézkedések a GmbH & Co. KG-ra (a HGB 264/B. cikke) is kiterjedjenek.

13 Az új szabályozás egyebek között arról rendelkezik, hogy a meghatározott kötelezettségek megszegése eljárási bírság kirovását vonja maga után, amelynek összege minimum 2500 euró és maximum 25 000 euró lehet, és amelyet a kereskedelmi nyilvántartásának vezetésével megbízott Amtsgericht (Németország) szab ki.

14 Mindazonáltal a fenti bírságot kizárólag az említett igazságszolgáltatási szervhez benyújtott kereseti kérelem benyújtását követően lehet kiszabni. Mindemellett az ilyen kereseti kérelem benyújtására jogosult személyek vonatkozásában nincs semmiféle megszorítás, és ebből következően arra bármely személy jogosult (a HGB 335/B. és 335/C. cikke).

Az alapeljárás és előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

15 A területileg illetékes Amtsgerichtekhez benyújtott kereseti kérelmeivel a Springer kérelmezte, hogy azok kényszerítő bírság kiszabásának terhe mellett rendeljék el, hogy a sajtó- és kiadói tevékenységet folytató Zeitungsverlag és a műsorszolgáltatással foglalkozó Radio Ennepe, mutassa be éves beszámolóját annak érdekében, hogy a Springer azokba betekinthessen.

16 Az eljárásokat folytató bíróságok végzésükben a kérelmezett intézkedés elrendelésével helyt adtak a kereseti kérelmeknek és kötelezték ezen társaságok ügyvezetőit, Glandt urat és H.-J. Weskét, hogy fizessenek 5000 euró eljárási bírságot, amennyiben a meghatározott határidőn belül nem mutatják be a kérdéses dokumentumokat.

17 Mivel ezeket az éves beszámolókat az alperesek a meghatározott határidőn belül nem mutatták be, a bíróságok további végzéseikkel elrendelték a kiszabott bírságok megfizetését.

18 A Zeitungsverlag és Glandt úr, valamint H.-J. Weske az utóbbi végzések ellen jogorvoslatot nyújtottak be a hatáskörrel rendelkező fellebbviteli bíróságokhoz.

19 Ezek a bíróságok úgy vélték, hogy az előttük folyó ügyek kapcsán helye van a 90/605 irányelv érvényessége megkérdőjelezésének.

20 A C-435/02. sz. ügyben a Landgericht Essen úgy ítélte meg, hogy az eljárást fel kell függeszteni, és a következő előzetes döntéshozatali kérdések Bíróság elé terjesztéséről határozott:

„1) A 90/605 irányelv [...], a 78/660 irányelv 47. cikkével együtt értelmezve [...], összeegyeztethető-e a vállalkozás szabadságának közösségi alapelvével olyan esetben, ha az irányelv eredményeképpen az a betéti társaság, amelynek korlátlanul felelős tagja egy korlátolt felelősségű társaság, köteles éves beszámolóját és üzleti jelentését közétenni, különösen anélkül, hogy az ezen beszámolókba betekintésre jogosult személyek körét korlátoznák?

2) A 90/605 irányelv [...], a 78/660 irányelv 47. cikkével együtt értelmezve [...], összeegyeztethető-e a (írott, hangos, televíziós) sajtó szabadságának közösségi alapelvével olyan esetben, ha az irányelv eredményeképpen az a betéti társaság, amelynek korlátlanul felelős tagja egy korlátolt felelősségű társaság, köteles éves

beszámolóját és üzleti jelentését közétenni, anélkül hogy az ezen beszámolókba betekintésre jogosult személyek körét korlátoznák?

3) A 90/605 irányelv [...], a 78/660 irányelv 47. cikkével együtt értelmezve [...], összeegyeztethető-e az egyenlő bánásmód elvével, olyan esetben, ha az irányelv rendelkezéseinek eredményeképpen az a betéti társaság, amelynek korlátlanul felelős tagja egy korlátolt felelősségű társaság, hátrányt szenved azon betéti társaságokkal szemben, amelynek korlátlanul felelős tagja természetes személy, miközben annak a betéti társaságnak a hitelezői, amelynek korlátlanul felelős tagja egy korlátolt felelősségű társaság, védettebbek abból a tényből adódóan, hogy a korlátolt felelősségű társaságra közzétételi kötelezettség vonatkozik, miközben egy olyan betéti társaság hitelezői, amelynek a beltagja természetes személy, akire nem vonatkozik a közzétételi kötelezettség, kevésbé védettek?"

21 A C-103/03. sz. ügyben a Landgericht Hagen ugyancsak az eljárás felfüggesztéséről határozott, ugyanazon három előzetes kérdést feltéve, amelyeket még egy előzetes kérdés előzött meg, amelyet a következőképpen fogalmaztak meg:

„Az Európai Közösségnek jogában állt-e a 90/605 irányelv elfogadását az EK-Szerződés 54. cikk (1) bekezdése és (3) bekezdése g) pontjának együtt olvasott rendelkezéseire alapítani, miközben az irányelv úgy biztosít betekintési jogot harmadik személyeknek, hogy az érintett személy nem tudja érvényesíteni a védelemhez megkívánt jogosultságát vagy érdekét?"

22 Tekintettel a két ügy között fennálló szoros kapcsolatra, a Bíróság végzés meghozása céljából a C-435/02. sz. és a C-103/03. sz. ügyet egyesítette.

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekről

23 Tekintettel arra, hogy a C-103/03. sz. ügyben előterjesztett első kérdésre adandó válasz világosan levezethető a Daihatsu Deutschland-ügyben (C-97/96. sz. ügy, EBHT 1997., I-6843. o.) 1997. december 4-én hozott ítéletből, illetve a C-103/03. sz. ügyben előterjesztett további kérdésekre, valamint a C-435/02. sz. ügyben előterjesztett kérdésekre adandó válaszok nem hagynak maguk után semmilyen ésszerű kétséget, a Bíróság eljárási szabályzata 104. cikke 3. §-ának megfelelően értesítette a kérdést előterjesztő bíróságokat, hogy arról határozott, hogy indokolt végzés útján hoz döntést, és felszólította az Európai Közösségek Bírósága alapokmányának 23. cikkében meghatározott érdekelteket, hogy tegyék meg az üggyel kapcsolatos esetleges észrevételeiket.

24 A C-435/02. sz. üggyel kapcsolatban a Tanács a Bíróság felszólítására adott válaszában jelezte, hogy nincs semmiféle kifogása az ellen, hogy a Bíróság indokolt végzés útján hozzon döntést az ügyben. Ezzel szemben a C-435/02. sz. és C-103/03. sz. üggyel kapcsolatban a Zeitungsverlag és H.-J. Weske az írásbeli észrevételeikben felhozott jogi érvekre hivatkozva kifogást nyújtottak be ezen eljárás ellen. A Bíróság ezen érvek alapján mégsem változtatta meg azon döntését, hogy az érintett ügyekben végzés útján határoz.

A C-103/03. sz. ügy első kérdéséről

25 A C-103/03. sz. ügyben a kérdést előterjesztő bíróság első kérdésében lényegében arra keresi a választ, hogy vajon a Szerződés 54. cikke (3) bekezdésének g) pontja alapján érvényesen fogadták-e el a 90/605 irányelvet annyiban, hogy abból következően bármely személynek jogában áll a védelemben részesítendő jog vagy érdek igazolása nélkül betekinteni azon társaságok éves beszámolójába és üzleti jelentésébe, amelyekre vonatkozóan az irányelv rendelkezéseket tartalmaz.

26 H.-J. Weske szerint a Szerződés 54. cikke (3) bekezdésének g) pontja alapján védelemben részesítendő harmadik személyek köre azon személyeket foglalja magában, akiknek fennálló jogviszonyuk van a társasággal, illetve akik ilyen jogviszonyt kívánnak létesíteni, ennélfogva ide sorolandók a társaság tagjai, alkalmazottai vagy lehetséges hitelezői.

27 Ez a rendelkezés mindemellett nem teszi lehetővé a harmadik személyek körének olyan meghatározását, hogy az a jogosultságára tekintet nélkül mindenkit magában foglal. A harmadik személyek körének a fent említett Daihatsu Deutschland-ítélet által megállapított ilyen tág értelmezése fenntartásokat hagy maga után.

28 Ebben a tekintetben meg kell állapítani, ahogy azt a Tanács és a Bizottság is állítja, hogy erre a kérdésre a válasz egyértelműen levezethető a fent hivatkozott Daihatsu Deutschland-ítéletből.

29 Az említett ítélet 19. és 20. pontjaiból kiderül, hogy általánosságban maga a Szerződés 54. cikk (3) bekezdése g) pontjának szövege is említi a harmadik személyek érdekeinek védelmét, anélkül, hogy e személyek közül bizonyos csoportokat kiemelne, vagy kizárna oly módon, hogy a rendelkezés által meghatározott „harmadik személyek" fogalmát kizárólag a társaság hitelezőire lehetne szűkíteni.

30 A hivatkozott ítélet 21. pontjában a Bíróság ezen túlmenően kiemelte, hogy a letelepedés szabadsága korlátainak lebontására irányuló célkitűzést, amelynek megvalósítását a Szerződés 54. cikke (1) és (2) bekezdése széles körben a Tanácsra és a Bizottságra bízza, nem korlátozhatják a Szerződés 54. cikke (3) bekezdésének rendelkezései, mivel az előbbi rendelkezések a bennük foglalt célkitűzés megvalósítása érdekében meghozandó intézkedések példálózó felsorolására szorítkoznak, amit az említett 54. cikk (3) bekezdésében a „különösen" kifejezés használata is alátámaszt.

31 A Bíróság egyébként az említett ítélet 22. pontjában kifejezetten rámutatott arra, hogy az első társasági irányelv 3. cikkének olyan kereskedelmi nyilvántartás vezetését előíró rendelkezései, amelybe be kell jegyezni minden közzététel tárgyát képező okiratot és bejegyzést, valamint amely rendelkezések szerint mindenkinek joga van az éves beszámolókról levélben másolatot kérni, megerősítik azt az irányelv negyedik preambulumbekezdésében rögzített törekvést, hogy minden olyan harmadik személy, aki nem ismeri, van nem ismerheti teljesen egy társaság számviteli és pénzügyi helyzetét, betekintést nyerhessen ez utóbbiba.

32 Ugyanebben a pontban a Bíróság hozzátette, hogy ez a törekvés a negyedik társasági irányelv preambulumbekezdéseiből is kitűnik, amelyek szerint szükséges a Közösségen belül azonos jogi minimumkövetelményeket kell megállapítani azoknak a pénzügyi információknak a körét illetően, amelyeket az egymással versenyben álló társaságok a közönség rendelkezésére bocsátanak (lásd különösen a harmadik preambulumbekezdést).

33 A fent hivatkozott Daihatsu Deutschland-ítéletből egyértelműen következik, hogy az első társasági irányelv 3. cikke által szabályozott közzétételi kötelezettségek, amelyekre a negyedik társasági irányelv 47. cikkének (1) bekezdése is utal, és amelyeket a 90/605 irányelv bizonyos személyegyesítő társaságokra, így az alapeljárásban érintett társaságokra is kiterjeszt, azt eredményezik, hogy mindenkinek joga van az említett irányelvben meghatározott társaságok éves beszámolójába illetve üzleti jelentésébe betekinteni anélkül, hogy védelemben részesítendő jogát vagy érdekét igazolni kellene.

34 A fent hivatkozott ítélet 21. és 22. pontjából az is egyértelműen következik, hogy a Szerződés 54. cikke (3) bekezdésének g) pontjára alapítva a közzétételre vonatkozó kötelezettségeket tartalmazó közösségi jogszabály elfogadható volt, mivel a fenti rendelkezés, amely széles jogalkotói hatalmat ruház a közösségi jogalkotóra, általánosságban említi a harmadik személyek érdekeinek védelmét szolgáló

célkitűzést anélkül, hogy bármely csoportot kiemelne vagy kizárna e harmadik személyek közül oly módon, hogy a rendelkezés által meghatározott „harmadik személyek" fogalma minden harmadik személyre utal. Ebből következően ez a fogalom tágan értelmezendő, és az különösen magában foglalja az érintett társaságok versenytársait is.

35 Ennek megfelelően tehát a C-103/03. sz. ügyben előterjesztett első kérdésre azt kell válaszolni, hogy a 90/605 irányelv a Szerződés 54. cikke (3) bekezdésének g) pontja alapján érvényesen fogadhatták el, mivel abból következően bármely személy jogosult az irányelv által meghatározott formájú társaságok éves beszámolójába, valamint üzleti jelentésébe betekinteni anélkül, hogy igazolnia kellene a védelemben részesítendő jogát vagy érdekét.

A C-435/02. sz. ügy első két kérdéséről és a C-103/03. sz. ügy második és harmadik kérdéséről

36 A jelen eljárásban a C-435/02. sz. ügyben előterjesztett első két kérdéssel, valamint a C-103/03. sz. ügyben előterjesztett második és harmadik kérdéssel, amelyeket együttesen kell megvitatni, a kérdést előterjesztő bíróságok lényegében azt a kérdezik, hogy vajon az a tény, hogy a 90/605 irányelvből következően bármely személy jogosult az irányelv által meghatározott formájú társaságok bármelyikének, így a jelen eljárásban érdekelt, nevezetesen sajtó- és kiadói tevékenységet végző, illetve műsorszolgáltatással foglalkozó vállalkozások éves beszámolójába, valamint üzleti jelentésébe betekinteni anélkül, hogy igazolnia kellene a védelemben részesítendő jogát vagy érdekét, összeegyeztethető-e a vállalkozási szabadságnak, valamint a sajtószabadságnak a közösségi alapelveivel?

A Bírósághoz benyújtott észrevételek

37 A Zeitungsverlag és H.-J. Weske álláspontja szerint a 90/605 irányelv a negyedik társasági irányelv 47. cikkével együtt értelmezve közérdeken alapuló kényszerítő célkitűzést valósít meg, amennyiben az általa előírt közzétételi kötelezettségek a társasági tagok, az alkalmazottak és a hitelezők védelmére szolgálnak.

38 Mindemellett a kérdéses iratokba való betekintésre jogosult személyek körébe történő minden érdekelt személy belefoglalása, ideértve a versenytársakat is, aránytalan terhet jelent különösen a társaság bizonyos adatainak titkosan történő kezeléséhez fűződő jogos érdekével szemben. Ebben a tekintetben a 90/605 irányelv nem összeegyeztethető a vállalkozás szabadságának közösségi elvével, és ezért érvénytelen.

39 A Zeitungsverlag és H.-J. Weske ezen felül azzal érvel, hogy a szólásszabadság, mint a közösségi jog által biztosított alapjog a sajtótevékenységet, illetve műsorszolgáltatást folytató vállalkozások összességét védi.

40 Mivel a 90/605 irányelv és a negyedik társasági irányelv nem ír elő különleges védelmet a sajtó- és műsorszolgáltatást folytató vállalkozásokra nézve annak elrendelésével, hogy e vállalkozások az előírt közzétételi kötelezettségek alól kivételt képeznek, ezért a fenti irányelvek összeegyeztethetetlenek a véleménynyilvánítás szabadságával.

41 A belga kormány azzal érvel, hogy a 90/605 irányelv által előírt éves beszámoló közzétételi kötelezettséget az a tény indokolja, hogy az irányelvben meghatározott

társaságok tekintetében a harmadik személyeknek csak korlátozott terjedelmű jogorvoslat áll rendelkezésére a taggal szemben, mivel ez a tag olyan jogi személy, amelynek felelőssége korlátozott.

42 A Bizottság a negyedik társasági irányelv első három preambulumbekezdésére hivatkozik, amelyekből különösen az következik, hogy az éves beszámoló és üzleti jelentés közzétételi kötelezettségét előíró rendelkezések azokra a társasági formákra alkalmazandók, amelyek harmadik személyek felé biztosítékként csupán a társasági vagyont nyújtják, és ezért a Közösségben szükséges a versenytárs társaságok által megszerezhető pénzügyi adatok terjedelmére vonatkozó minimális jogi követelmények meghatározása.

43 A versenytársak az említett iratokba való betekintésre jogosult személyek körébe sorolása, amint azt a Bíróság a fent említett Daihatsu Deutschland-ítéletben kifejtette, egyszerre szükséges és megfelelő módja ezen preambulumbekezdésekben, valamint a Szerződés 54. cikke (3) bekezdése g) pontjában meghatározott cél elérésének, azaz nem csak a tagok, hanem harmadik személyek védelmének is.

44 A Bizottság fenntartja továbbá, hogy a jelen ügyben felvetett, a vállalkozási szabadság közösségi alapjogával kapcsolatos kérdése magában foglalja a sajtószabadság alapelvére vonatkozó kérdést is.

45 A Tanács érvelése szerint a 90/605 irányelv nem tekinthető olyan aránytalan és tűrhetetlen beavatkozásnak, amely sértené a szakmai tevékenység szabad gyakorlásához való jog tartalmát.

46 Ezenfelül a Tanács megállapítja, hogy a 90/605 irányelv által előírt közzétételi kötelezettség nem sérti az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló európai egyezmény 10. cikke szerint biztosított sajtószabadságot, mivel ez a kötelezettség nincs semmiféle hatással a kérdéses irányelv által szabályozott társaságok által közölt adatok vagy vélemények tartalmára.

A Bíróság válasza

47 Bevezetésképpen meg kell állapítani, hogy az alapeljárásokban érintett személyegyesítő társaságokra vonatkozó közzétételi kötelezettségek és a szólásszabadság összeegyeztethetőségére vonatkozó kérdés összemosódik a közzétételi kötelezettség és a szakmai tevékenység szabad gyakorlása összeegyezethetőségének kérdésével. Valójában a fent említett kötelezettség az összes olyan társaságra vonatkozik, amely egy bizonyos társasági formában működik, a társaság tevékenysége természetétől függetlenül. Ezen túlmenően e kötelezettség és a szólásszabadságot felvető tevékenység között nem áll fenn elég közvetlen és sajátos kapcsolat. Valójában egy olyan jogi szabályozásról van itt szó, amely a szabályozás alá eső társaságokat érinti, függetlenül azok gazdasági tevékenységétől.

48 A Bíróság úgy ítélte meg, hogy a közösségi jog alapelveinek részét képezi mind a tulajdonhoz való jog, mind a szakmai tevékenység szabad gyakorlásának joga. Mindemellett ezen ítélkezési gyakorlat szerint e jogok érdekében csak annyiban lehet korlátozásokat bevezetni, amennyiben ezek a korlátozások a Közösség által követett közérdek céljainak valóban megfelelnek, és a kitűzött cél tekintetében nem képeznek e jogok valódi tartalmát sértő aránytalan és tűrhetetlen beavatkozást (lásd a C-280/93. sz., Németország kontra Tanács ügyben 1994. október 5-én hozott ítélet [EBHT 1994., I-4973. o.] 78. pontját, és a C-20/00. sz. és C-64/00. sz. Booker Aquaculture és Hydro Seafood ügyekben 2003. július 10-én hozott ítélet [EBHT 2003., I-7411. o.], 68. pontját, valamint a fent hivatkozott ítéletet).

49 Ebben az esetben feltételezve, hogy az alapeljárásokban a kérdéses közzétételi kötelezettségeknek elegendően közvetlen és jelentős hatása lenne valamely szakmai tevékenység szabad gyakorlására, azok a korlátozások, amelyeket e közzétételi kötelezettségek magukban foglalnak, különösen egy vállalkozásnak azt a jogát, hogy bizonyos potenciálisan érzékeny adatot titokként kezeljen, mindenesetre egyértelműen igazoltnak tűnnek.

50 A negyedik társasági irányelv első három preambulumbekezdéséből következik, hogy az irányelvben a bizonyos társasági formában működő vagyonegyesítő társaságok tekintetében előírt közzétételi kötelezettségről szóló rendelkezések a Szerződés 54. cikke (3) bekezdésének g) pontjában megfogalmazott közérdek kettős célját követik, egyrészről a harmadik személyek védelmét azon pénzügyi kockázatokkal szemben, amelyeket azok a társasági formák hordoznak magukban, amelyek csupán a társasági vagyont nyújtják biztosítékul harmadik személyek felé, másrészről pedig a Közösségben a versenytárs társaságok által megszerezhető pénzügyi adatok terjedelmére vonatkozó minimális jogi követelmények meghatározását.

51 A 90/605 irányelv első öt preambulumbekezdése szerint ez az irányelv különösen annak a nagyszámban létező és egyre növekvő számú gyakorlatnak az orvosolását célozza, hogy bizonyos társaságok úgy kerülik meg a hatályos jogi szabályozást, hogy olyan személyegyesítő társaságot hoznak létre, amelyeknek korlátlanul felelős tagjai vagyonegyesítő társaságok, annak érdekében, hogy kivonják magukat az ezekre a társaságokra vonatkozó közzétételi kötelezettséget elrendelő rendelkezések hatálya alól, amely gyakorlat tulajdonképpen a negyedik társasági irányelv azon célkitűzését teszi hatástalanná, hogy harmadik személyeknek védelmet nyújtson azon pénzügyi kockázatokkal szemben, amelyeket azok a társasági formák hordoznak magukban, amelyek csupán a társasági vagyont nyújtják biztosítékul harmadik személyek felé.

52 Ebből következően a 90/605 irányelv által előírt rendelkezések pontosan megfelelnek a Szerződés 54. cikke (3) bekezdésének g) pontjában megfogalmazott céloknak, és következésképpen a jelen végzés 48. pontjában hivatkozottak szerinti közérdek Közösség által követett céljainak.

53 Egyébként az az esetleges sérelem, amelyet a közzétételi kötelezettségre vonatkozó szabályok okozhatnak, korlátozott. Valójában kérdéses, hogy ezek a szabályok alkalmasak-e arra, hogy az érintett társaságok versenyhelyzetét megváltoztassák, ellentétben azzal az esettel, amelynek a Bíróság fent hivatkozott Németország kontra Tanács ügyben helyt adott (lásd a hivatkozott ítélet 81. pontját).

54 Ezt az álláspontot a negyedik társasági irányelv 11., 27., és 44–47. cikkei, amelyek az éves beszámolóban és az üzleti jelentésben kötelező jelleggel feltüntetendő adatok, valamint az éves beszámoló közzététele megkönnyítésének lehetőségét szabályozzák azon társaságok esetében, amelyek bizonyos feltételek számszerű határait nem lépik túl, maguk is alátámasztják. Ezen túlmenően az irányelv 45. cikkének tulajdonképpeni célja annak elkerülése, hogy bizonyos adatok közzététele komoly sérelmet okozzon az érintett vállalkozásoknak.

55 Azt is meg kell említeni, hogy az említet irányelv 46. cikkének megfelelően, a Zeitungsverlag és H.-J. Weske állításával szemben az üzleti jelentésben kötelezően feltüntetendő bejegyzéseket általánosan is fel lehet tüntetni úgy, hogy nem szükséges részletesen taglalni egyes, a feltüntetés szempontjából kényes adatokat, mint például az árképzés alapját.

56 Egyébiránt az a tény, hogy a 90/605 irányelv által meghatározott személyegyesítő társaságban korlátlanul felelős tagként szereplő tőkeegyesítő társaság — mint amilyen a jelen esetben a kérdéses alapeljárásokban érintett GmbH & Co. KG-ban tag korlátolt felelősségű társaság is — éves beszámolójának közzététele önmagában nem szolgáltat adatokat a kérdéses tagok, illetve az említett személyegyesítő társaság helyzetéről. Emiatt egyáltalán nem fölösleges az utóbbi társaság éves beszámolójának közzététele.

57 Ezen túlmenően a negyedik társasági irányelvbe a 90/605 irányelv 1. cikkének (4) bekezdése révén beiktatott 57/B. cikk lehetővé teszi a személyegyesítő társaságok, mint például a jelen alapügyekben érintett GmbH & Co. KG-k részére, hogy a közzétételi kötelezettség alól felmentést kapjanak abban az esetben, ha ezen társaságok éves beszámolóját valamely korlátlanul felelős tagjának éves beszámolójával együtt kell közzétenni vagy ha ezt a beszámolót már valamely vállalatcsoport konszolidált éves beszámolójába belefoglalták.

58 Ebben az esetben a személyegyesítő társaságokra, mint például a jelen alapügyekben érintett GmbH & Co. KG-kra vonatkozó, az éves beszámoló és az üzleti jelentés közzétételével kapcsolatos kötelezettség nem tekinthető olyan aránytalan és tűrhetetlen beavatkozásnak, amely sértené a szakmai tevékenység szabad gyakorlásához való jog tartalmát.

59 A fentiekben kifejtettekre tekintettel, a C-435/02. sz. ügyben előterjesztett első két kérdésre, valamint a C-103/03. sz. ügyben előterjesztett második és harmadik kérdésre azt kell válaszolni, hogy a szakmai tevékenység szabad gyakorlása, valamint a szólásszabadság közösségi jog alapelveinek vizsgálata nem tárt fel olyan tényt, amely a 90/605 irányelv érvényességét érintené.

A C-435/02. sz. ügyben előterjesztett harmadik kérdésről és a C-103/03. sz. ügyben előterjesztett negyedik kérdésről

60 A C-435/02. sz. ügyben előterjesztett harmadik, valamint a C-103/03. sz. ügyben előterjesztett kérdésekkel a kérdést előterjesztő bíróságok lényegében arra kerestek

választ, hogy vajon a 90/605 irányelv összeegyeztethető-e az egyenlő bánásmód elvével annyiban, hogy ez az irányelv azon betéti társaságokra vonatkozóan írja elő a közzétételi kötelezettséget, amelyeknek valamennyi korlátlanul felelős tagja korlátolt felelősségű társaság formájában működik. Ezek a társaságok tehát hátrányt szenvednek azokhoz a betéti társaságokhoz képest, amelyeknek legalább egy korlátlanul felelős tagja természetes személy, és amelyekre nem vonatkozik a közzétételi kötelezettség, miközben az első kategóriába tartozó társaságok több védelmet nyújtanak abból a tényből fakadóan, hogy azon társaságok valamennyi tagjának — mint korlátolt felelősségű társaságoknak — közzétételi kötelezettsége áll fenn, amely kötelezettség viszont természetes személyekre nem vonatkozik.

A Bírósághoz benyújtott észrevételek

61 A Zeitungsverlag és H.-J. Weske álláspontja szerint a kérdéses közzétételi kötelezettséget előíró rendelkezések súlyosan egyenlőtlen bánásmódot idéznek elő egyrészt azon betéti társaságok között, amelyeknek valamely korlátlanul felelős tagja természetes személy, valamint azon betéti társaságok között, amelyeknek valamennyi korlátlanul felelős tagja korlátolt felelősségű társaság, mint GmbH & Co. KG, amely helyzet az utóbbi társaságok részére jelentős hátrányokat okoz.

62 A Tanács szerint a 90/605 irányelv első három preambulumbekezdéséből az következik, hogy ennek az irányelvnek a negyedik társasági irányelv rendelkezéseiből eredő azon joghézagok kitöltése a célja, amelyek ellentétesek a jogalkotó által az utóbbi irányelv kapcsán kitűzött célkitűzéseivel, mivel a társaságok egyre növekedő számban — például az alapeljárásokban szereplő betéti társaságok is — vonják ki magukat a közzétételi kötelezettség alól, miközben e társaságok hitelezői csupán a korlátlanul felelősséggel tartozó, ám korlátolt felelősségű társaság formájában működő tagok ellen léphettek fel követeléseikkel, amelyek ebből következően csupán a társasági vagyonukat nyújtják biztosítékként.

63 A harmadik személyek tekintetében alapvető különbség áll fenn az ilyen betéti társaságok, valamint azon betéti társaságok között, amelyeknek legalább egy tagja természetes személy, és aki teljes vagyonával felel a társaság tartozásaiért.

64 Következésképpen az a tény, hogy a közzétételi kötelezettség csak azon betéti társaságokra vonatkozik, amelyeknek valamennyi korlátlanul felelős tagja korlátolt felelősségű társaság, mint a GmbH & Co. KG, objektíve indokolt.

65 A Bizottság ugyancsak az egyes betéti társaságok közötti objektív különbségtételre hivatkozik, és ebből azt a következtetést vonja le, hogy a 90/605 irányelv nem tartalmaz semmiféle hátrányos megkülönböztetést.

A Bíróság válasza

66 Bevezetésképpen emlékeztetni kell arra, hogy az egyenlő bánásmód elve vagy a hátrányos megkülönböztetés tilalmának elve megköveteli, hogy az összehasonlítható helyzeteket ne kezeljék eltérő módon, és hogy a különböző helyzeteket ne kezeljék egyenlő módon, hacsak ez a bánásmód objektíve nem indokolható (lásd különösen a C-304/01. sz., Spanyolország kontra Bizottság ügyben 2004. szeptember 9-én hozott ítélet 31. pontját [EBHT 2004., I-7655. o.]).

67 Ahogy az a jelen végzés 51. pontjából is kitűnik, a 90/605 irányelv által alkalmazott különbségtétel azon betéti társaságok között, amelyekről az irányelv rendelkezik —

mint a GmbH & Co. KG-k — és azon betéti társaságok között, amelyek nem tartoznak a fenti irányelv hatálya alá, és amelyeknek legalább egy korlátlanul felelős tagja természetes személy, azon a megfontoláson alapul, hogy a betéti társaságok első csoportja ugyanolyan kockázatokat hordoz magában harmadik személyek tekintetében, mint a negyedik társasági irányelvben szabályozott vagyonegyesítő társaságok, vagyis csupán a társasági vagyon erejéig szolgáltatnak biztosítékot harmadik személyek felé, miközben a betéti társaságok második csoportjánál ez a helyzet nem áll fenn.

68 Valójában a 90/605 irányelv ugyanazt a logikát követi, mint a negyedik társasági irányelv, amelynek annak megkerülését kívánja kiküszöbölni, és amelyhez képest ez az irányelv kiegészítő jellegű. Ebben az értelemben a 90/605 irányelv kiegészíti a negyedik társasági irányelvet annak érdekében, hogy a korlátozott felelősséghez kapcsolódó kiváltságot — amelyet bizonyos társasági formák élveznek — kísérje a harmadik személyek érdekeinek védelmét szolgáló megfelelő nyilvánosság.

69 A jelen végzés 67. pontjában kifejtett és a 90/605 irányelv által meghatározott, a negyedik társasági irányelv tárgyi hatályának, valamint az ezen irányelv által előírt közzétételi kötelezettségnek a pontosítására szolgáló különbségtétel a betéti társaságok két csoportja között tehát objektíve indokolt a harmadik személyek érdekeinek védelmének szempontjából, amely védelem a negyedik társasági irányelv tulajdonképpeni célja.

70 Ezt az álláspontot nem kérdőjelezi meg az a kérdést előterjesztő bíróságok által felvetett körülmény, hogy a 90/605 irányelv által szabályozott betéti társaságok hitelezői már védelemben részesülnek abból következően, hogy azok tagjai, mint korlátolt felelősségű társaságok a negyedik társasági irányelv által szabályozott közzétételi kötelezettség alá esnek, miközben ez a kötelezettség nem vonatkozik a természetes személyekre.

71 Valójában, mint ahogy azt már a jelen végzés 56. pontjában is kifejtettük, csak a 90/605 irányelv által szabályozott személyegyesítő társaságok — mint amilyenek a jelen alapeljárásokban érintett GmbH & Co. KG-k is — korlátlanul felelős vagyonegyesítő társaság formában működő tagjainak kötelező éves beszámolójukat közzétenni, amely beszámoló önmagában csupán az említett tagok, és nem a személyegyesítő társaság tekintetében tartalmaz adatokat.

72 A fentiekből következően megállapítható, hogy a 90/605 irányelv nem sérti az egyenlő bánásmód elvét.

73 E körülmények között a C-435/02. sz. ügyben előterjesztett harmadik kérdésre, valamint a C-103/03. sz. ügyben előterjesztett negyedik kérdésre azt kell válaszolni, hogy vizsgálatuk nem tárt fel olyan tényt, amely a 90/605 irányelv érvényességét érintené.

A költségekről

74 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (második tanács) a következő végzést hozta:

1) **Az EK-Szerződés 54. cikk (3) bekezdésének g) pontja alapján (jelenleg, módosítást követően 44. cikk, (2) bekezdése) az éves beszámolóról szóló 78/660/EGK irányelvnek és az összevont (konszolidált) éves beszámolóról szóló 83/349/EGK irányelvnek az alkalmazási kör tekintetében történő módosításáról szóló 1990. november 8-i 90/605/EGK tanácsi irányelvet érvényesen fogadhatták el, mivel abból következően bármely személy jogosult az irányelv által meghatározott formájú társaságok éves beszámolójába és üzleti jelentésébe betekinteni anélkül, hogy igazolnia kellene a védelemben részesítendő jogát vagy érdekét.**

2) **A szakmai tevékenység szabad gyakorlásához való jog és a szólásszabadság közösségi jogi alapelveire vonatkozóan a C-435/02. sz. ügyben előterjesztett két első kérdés és a C-103/03. sz. ügyben előterjesztett második és harmadik kérdés vizsgálata nem tárt fel olyan tényt, amely a 90/605 irányelv érvényességét érintené.**

3) **Az egyenlő bánásmódra vonatkozóan a C-435/02. sz. ügyben előterjesztett harmadik és a C-103/03. sz. ügyben előterjesztett negyedik kérdés vizsgálata nem tárt fel olyan tényt, amely a 90/605 irányelv érvényességét érintené.**

Aláírások